

Lista kontrolna GBV

Podstawowe zagadnienia dotyczące ośrodków recepcyjnych

Zawsze w przypadku zakwaterowania grup osób w obiektach zbiorowych istnieje potencjalne ryzyko przemocy uwarunkowanej płcią (GBV), zwłaszcza dla kobiet i dziewcząt, a także dla dzieci podróżujących bez opiekuna. Można jednak proaktywnie identyfikować i ograniczać takie zagrożenia, podejmując kilka prostych działań. Poniższa podstawowa lista kontrolna¹ przedstawia niektóre z elementów, które należy rozważyć w kontekście ośrodków recepcyjnych w ramach działań na rzecz uchodźców.

Potencjalne bezpośrednie zagrożenie przemocą uwarunkowaną płcią	
<p>Wspólne miejsca do spania</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ W miarę możliwości należy utrzymywać rodziny razem. ☐ Należy zapewnić przegrody zapewniające prywatność - parawany, wiszące prześcieradła itp. pomiędzy miejscami do spania dla różnych jednostek rodzinnych. ☐ Należy wyznaczyć miejsca do spania, w których jednostki rodzinne składające się wyłącznie z kobiet i dzieci mogą przebywać oddzielnie od innych.² ☐ Należy zapewnić całonocny nadzór dorosłych nad dziećmi pozbawionymi opieki (najlepiej dla wszystkich dzieci z tej kategorii, ale przynajmniej dla tych poniżej 10 roku życia). ☐ W przypadku dzieci pozbawionych opieki niemających opiekuna - należy wyznaczyć osobne strefy dla 1) starszych chłopców, 2) starszych dziewczynek, 3) małych dzieci.³ ☐ Należy zapewnić mechanizm rozpatrywania skarg i zażaleń oraz podejmowania działań następczych w związku z informacją zwrotną i skargami, a także terminowo odpowiadać na skargi we współpracy z innymi podmiotami. 	<p>Personel</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Należy dopilnować, aby w skład personelu/wolontariuszy jak również pracowników ochrony i tłumaczy we wszystkich placówkach wchodziło mężczyźni i kobiety. ☐ Biorąc pod uwagę, że większość uchodźców stanowią kobiety i dzieci, sugeruje się zwiększenie liczby kobiet wśród personelu. ☐ Wolontariusze muszą być zarejestrowani. ☐ Należy zapewnić obecność przynajmniej jednego pracownika/wolontariusza posługującego się językiem ukraińskim lub rosyjskim. ☐ Należy unikać nienadzorowanych bezpośrednich interakcji między personelem a dziećmi. ☐ Należy dopilnować, aby cały personel podpisał kodeks postępowania i został przeszkolony w tym zakresie. ☐ Należy zadbać o to, by cały personel został przeszkolony w zakresie zasady „nie szkodzić” oraz bezpiecznego postępowania w przypadku ujawnienia przemocy uwarunkowanej płcią i kierowania sprawy na odpowiednie tory. PRZYKŁADOWY kodeks postępowania: Język angielski ☐ Jeśli to możliwe, należy zapewnić obecność na miejscu przeszkolonego doradcy lub pracownika socjalnego, który pomoże zaspokoić najpilniejszą potrzebę. Jeśli nie jest to możliwe, należy zapewnić dostęp do informacji kontaktowych osób zapewniających wsparcie i udostępnić je w różnych miejscach i formatach osobom, które mogą ich potrzebować (plakaty, punkty informacyjne itp.). ☐ Należy upewnić się, że role i obowiązki personelu są jasne dla mieszkańców ośrodka.
<p>Dostępność usług</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Należy wspierać dostęp do żywności, odzieży, kart SIM i podstawowych usług (np. opieki zdrowotnej, usług z obszaru zdrowia psychicznego i wsparcia psychospołecznego w ośrodku recepcyjnym lub w pobliżu). ☐ Należy udostępniać informacje o możliwościach transportu do dostępnych usług (zapewnij mapy). ☐ Należy udostępniać informacje o istniejących usługach wsparcia i możliwościach skierowania do nich osób z bieżącej lokalizacji. Powinny one być łatwo dostępne i opracowane w różnych formatach. ☐ Należy zawsze mieć najświeższe informacje o ścieżkach postępowania w przypadku ujawnienia przemocy uwarunkowanej płcią. 	
<p>Brak prywatności/bezpieczeństwa we wspólnych obiektach (latryny, umywalnie, przebieralnie itp.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Należy wyznaczyć odrębne strefy w zależności od płci. 	<p>Goście z zewnątrz</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Należy uruchomić system monitorowania (punkt rejestracji itp.) wszystkich wejść i wyjść z obiektu.

¹ Zaadaptowano z raportu UNICEF Tip Sheet: *Basic safety considerations for evacuation centres*, 27.08.2021 r.

² Problemem może być także nadmierna separacja/izolacja. Ważne jest znalezienie równowagi między prywatnością a wystarczającym nadzorem, w zależności od dostępnych opcji.

³ Patrz punkt powyżej na liście kontrolnej.

Lista kontrolna GBV

Podstawowe zagadnienia dotyczące ośrodków recepcyjnych

<ul style="list-style-type: none"> ☐ Należy zapewnić odpowiednie oświetlenie w miejscach wspólnych. ☐ Należy zainstalować drzwi zamykane od wewnątrz. ☐ Do budowy pryszniców i latryn należy używać materiałów nieprzezroczystych. ☐ Należy udostępniać w wielu miejscach artykuły do higieny menstruacyjnej (oraz możliwość ich prania/mycia/wyrzucania). ☐ Należy przeprowadzać kontrole bezpieczeństwa i umożliwiać kobietom i dzieciom przekazywanie informacji zwrotnej i zgłaszania ewentualnych obaw dotyczących bezpieczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Wymagaj od wszystkich osób odwiedzających z zewnątrz okazania dowodu tożsamości i podpisania karty wejścia/wyjścia z obiektu. ☐ Należy zachęcać pracowników i wolontariuszy do noszenia uniformu/innego rodzaju ubioru, który jednoznacznie identyfikuje ich pracodawcę. ☐ Należy upewnić się, że wszyscy pracownicy i wolontariusze wiedzą, jak reagować w przypadku pojawienia się w placówce dziennikarzy. Dziennikarze nigdy nie powinni mieć dostępu do dzieci bez zgody rodziców/opiekunów. ☐ Media i inne osoby nie powinny mieć prawa do wyszukiwania osób z doświadczeniem przemocy uwarunkowanej płcią.
<p>Środki pieniężne</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Przekaż osobom o szczególnych potrzebach informacje o procesie rejestracji do programów gotówkowych oraz informacji o miejscach (punktach rejestracji). ☐ Udostępnij dokładne informacje o programach pomocy gotówkowej dla osób najbardziej zagrożonych. 	
<p>Inne potencjalne zagrożenia</p>	
<p>Dalsza podróż / koniec pobytu w ośrodku recepcyjnym</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Należy zapewnić informacje o tym, jak szukać pomocy i jak ubiegać się o ochronę międzynarodową www.help.unhcr.org ☐ Należy przekazać kobietom i dzieciom informacje o usługach dostępnych na trasie ich dalszej podróży, w tym o miejscach bezpiecznego schronienia (np. mapa z oznaczonymi miejscami świadczenia usług, Niebieskie Punkty). ☐ Należy zapewnić dostęp do informacji o poszukiwaniu i łączeniu rodzin (FTR) dla dzieci pozbawionych opieki i oddzielonych od rodzin, oraz rodzin które zostały rozdzielone, nawet jeśli są w podróży https://familylinks.icrc.org 	<p>Zakwaterowanie prywatne (tylko dla dorosłych)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Na życzenie należy udostępnić informacje o prywatnych możliwościach zakwaterowania zarejestrowanych przez władze lokalne lub sprawdzonych przez organizacje pozarządowe. ☐ Należy zapytać osoby oferujące prywatne zakwaterowanie, czy zarejestrowały się u władz lokalnych lub w organizacji pozarządowej. Odeślij te osoby do odpowiedniej jednostki. ☐ Należy zapewnić przetłumaczone informacje o zagrożeniach związanych z pobytem w mieszkaniu prywatnym, w tym o handlu ludźmi, oraz o tym, gdzie w razie potrzeby można otrzymać pomoc. ☐ Należy udostępnić treść i przesłanie kampanii UNHCR Bezpieczny pobyt. ☐ Należy wymagać identyfikacji i rejestracji każdej osoby odbierającej osoby z ośrodka recepcyjnego.

Procesy i systemy, które można ustanowić w celu poprawy i utrzymania bezpieczeństwa:

1. Wykorzystaj listę kontrolną GBV do rutynowego monitorowania wyżej wymienionych kwestii.
2. Stwórz regularne mechanizmy przekazywania informacji zwrotnej poprzez dyskusje w grupach fokusowych, skrzynki z sugestiami lub gorące linie, gdzie można zgłaszać problemy związane z bezpieczeństwem, w tym przypadki niewłaściwego postępowania.
3. Skieruj do wyspecjalizowanych służb (w placówce lub poza nią) poprzez ustalone ścieżki postępowania w przypadku przemocy uwarunkowanej płcią - chodzi zwłaszcza o służby ochrony zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, wsparcie psychospołeczne i zarządzanie przypadkami przemocy ze względu na płeć – gdzie skierowanie może nastąpić w razie potrzeby i na podstawie świadomej zgody.

Lista kontrolna GBV

Podstawowe zagadnienia dotyczące ośrodków recepcyjnych

4. Zapewnij przeszkolenie całego personelu, łącznie z wolontariuszami, w zakresie rozpoznawania oznak cierpienia/skutków przemocy, udzielania pierwszej pomocy psychologicznej, kierowania na odpowiednie konsultacje w sytuacjach związanych z przemocą (zob. dodatkowe informacje poniżej na temat reagowania na ujawnienie przemocy uwarunkowanej płcią).
5. Stworzenie systemów wsparcia i dbania o własne samopoczucie dla pracowników/wolontariuszy.

Nie szkodzić

- Nie należy podejmować prób proaktywnego rozpoznawania lub badania sytuacji przemocy/znęcania się. Jeśli martwisz się o kogoś, poproś o radę kolegów, którzy zajmują się przemocą uwarunkowaną płcią lub ochroną dzieci.
- Jeśli sytuacja dotyczy dziecka, zwróć się do punktu kontaktowego ds. ochrony dzieci, który jest dostępny w Twojej placówce.

Co robić, gdy ktoś powie ci, że doświadczył przemocy uwarunkowanej płcią?

1. **Przygotuj się z wyprzedzeniem.** Udostępnij informacje o istniejących usługach wsparcia i ścieżkach kierowania do GBV w aktualnej lokalizacji.
2. **Priorytetem jest natychmiastowe zapewnienie bezpieczeństwa i wygody.** Oceń, czy dana osoba znajduje się w bezpośrednim niebezpieczeństwie. Zapytaj, czy chce porozmawiać w spokojnym i dyskretym miejscu. Spróbuj pocieszyć tę osobę (czasem pomaga szklanka wody) i mów prostym, wspierającym językiem.
3. **Wysłuchaj.** Wysłuchaj tego, co mówi dana osoba, powiedz, że to, co się stało, nie jest jej winą, i zapytaj, jak możesz pomóc. Zachowaj spokój i cierpliwość, nie wydając osądów. Zachowaj poufność wszelkich udostępnianych informacji. Pozwól, by rozmówca wyraził swoje uczucia własnymi słowami i nigdy nie naciskaj na podanie większej liczby szczegółów niż ta, którą czuje się komfortowo podzielić.
4. **Skieruj.** Przekaż informacje o dostępnych usługach wsparcia/reagowania. Zapytaj osobę, czy jest ktoś, komu ufa i kto może jej pomóc w dostępie do tych usług. Pozostań z daną osobą do czasu, aż poczuje się bezpiecznie lub znajdzie się w towarzystwie innej zaufanej osoby.

Pobierz aplikację „GBV Pocket Guide” na swój telefon i zapoznaj się z jej treścią: [iPhone](#) [Android](#) zawiera ona informacje o bezpiecznym ujawnianiu informacji, również w przypadku jeśli w Twojej okolicy nie ma osoby zajmującej się przemocą uwarunkowaną płcią. Aby uzyskać najnowsze informacje na temat ścieżek kierowania, a także poprosić o szkolenie lub wsparcie, należy skonsultować się z Punktem kontrolnym ds. przemocy uwarunkowanej płcią.

Pozostałe zasoby:

- [Wytyczne GBV](#) wytyczne dotyczące włączania interwencji związanych z przemocą uwarunkowaną płcią do działań humanitarnych
- [GBV Pocket Guide](#) przewodnik reagowania na ujawnione przypadki przemocy uwarunkowanej płcią
- Materiały i filmy na temat przemocy uwarunkowanej płcią w języku polskim i ukraińskim na stronie [Polska Podsektor GBV](#) portal danych